

ZRÍNYI MIKLÓS POLITIKAI PROGRAMJA

BELPOLITIKAI HELYZET:

- A harmincéves háború után a Habsburgok MO-n és Csehországban akarták a hatalmukat kiterjeszteni.
- fő ellenfél: FRO. ⇒ a törökökkel békére törekvés
- végvárakban: Habsburg katonaság (idegen zsoldosok)– túlkapások
- katolizálási kísérletek ⇒ elégedetlenség

ZRÍNYI MIKLÓS (1620-64)

1. ÉLETE ÉS ELMÉLETI MUNKÁSSÁGA

- 1620. május 1-jén született a horvátországi Ozalyban vagy Csáktornyan a Muraközben.
- Uradalmak: Muraköztől az Adriáig – Nyugat-Magyarország leghatalmasabb földesura
- Pázmány Péter a nevelője - katolikus vallás
- 1628-35 között Grazban, Nagyszombaton és Bécsben tanul jezsuita iskolákban.
- 1636-ban Itáliába utazik út, itt szerzi meg barokk műveltségét, és alapozza meg könyvtárát.
- 1638-tól életét a török elleni küzdelemnek szenteli.
- 1642-44-ben kénytelen-kelletlen harcol a harmincéves háborúban.
- 1646. február 11-én házasságot köt Draskovich Mária Euzebiával (Viola).
- 1648. május elején Bécsben leteszi a horvát báni esküt.
- 1647-48 telére készült el főműve, a **Szigeti veszedelem**. - összefogás
- **Tábori kis tracta** átfogó katonai kézikönyv egyetlen elkészült fejezete.
- **A Vitéz hadnagy** katonai elmélkedések laza gyűjteménye; középpontjában az ideális hadvezér tulajdonságainak megrajzolásával.
- **A Mátyás király életéről való elmélkedések** című munkájában Mátyást az ideális uralkodónak tartja, s sokat merít Machiavelli A fejedelem című művéből.(II. Rákóczi György – de: Erdélyi fejedelemség bukása)
- **A Ne bánts a magyart! Az török áfium ellen való orvosság** című nagyhatású tanulmánya európai kontextusban vizsgálja az ország helyzetét,
- egyetlen hatalomnak sem áll érdekében a magyarság segítése
- A belső helyzetet az önzés, a széthúzás gyengíti
- az önálló és állandó hadsereg felállításának igénye- a hadsereg parasztokból állna, a nemesség anyagi támogatásával.

2. HADVEZÉRI TEVÉKENYSÉGE

- 1660. a török támadása után (szászfenesi csata) – Zrínyi Kanizsa alá vonul – a császár elparancsolja – ezután: Várad is elesik
- 1661. Új-Zrínyivár felépítése, a császárnak sem tetszik
- 1663. török támadás Buda -távlati cél: Bécs-ellen: Ahmed nagyvezér (Köprülü Mohamed fia)
- Lipót (1657-1705) Zrínyit nevezte ki a hadsereg főparancsnokává (de: nemzetközi összefogás kellene)
- esőzések⇒ Bécs ostroma elmarad – helyette:
- 1663. Párkányi csata: a keresztény haderő legyőzése

- 1663. Érsekújvár bevétele
- 1663/4 téli hadjárat.- Zrínyi kikényszerítette a nemzetközi összefogást a török ellen - Eszéki híd felégetése. (Dráván átívelő) – majd: behatolás török területekre – célja:
- 1664. Kanizsa visszavétele nem sikerül – nyáron a török szátzúzta az ostromgyűrűt
- Majd: Új-Zrínyivár ostroma, Montecuccoli a közelben állomásozik, de a várat nem védi meg ⇒ a török lerombolja
- 1664. Zrínyi Bécsben – hősként ünneplik – de a fővezérséget elveszik tőle
- 1664. újabb török támadás
- 1664. szentgotthárdi csata Montecuccoli győzelme, ő lett keresztények fővezére nem Zrínyi.
- 1664. vasvári béke: jó pozícióban legrosszabb békét kötik meg a keresztény hadak.
- a császári udvar már a győzelem utáni 10. napon megkötötte a ~ -t, a szövetségesek tudta nélkül.
- A béke az előző évek minden hódítását a szultán kezén hagyta!
- A török kezén maradt Várad, Érsekújvár és 4 felső mo-i vármegye;
- Erdélyből a török és a császári katonaság elvonult.
- A szerződő felek kötelezték magukat arra, hogy a magyarokat nem segítik, sőt kölcsönösen tájékoztatják egymást a magyarok ellenséges terveiről. (pl. Wesselényi-féle rendi ellenállás idején)
- Következmény: Mivel a szentgotthárdi győzelem után a m. közvélemény előnyös békére számított, a ~ felháborodást keltett, ami a Wesselényi-összeesküvésbe torkollott.